

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Nyílt tér: soronként 20 fill.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő

Kéziratokat nem adunk vissza.

Vajudó tervek.

A társadalom zöméből föl-föl halatszik egy-két hang, amely elitéli lapunk folytonos alkotási vágyát, sokat akarunk, keveset fogunk, szegény Fogarast folyton korholjuk, mindig van valami mondani valónk, ujabbnál ujjabb eszmékkel, tervekkel hozakodunk elő stb.

Az bizonyos, hogy most minden téren a forrongás, az evolúció korszakát éljük. Talán annyi eszme, terv még soha sem bukkant föl Fogarason rövid pár év alatt, mint most, elmondhatjuk igazán, hogy ez a renezánsz.

A latinak van erre egy talpraesett mondása, mely így hangzik: „parturiunt montes” . . . azaz: vajudnak a hegyek, magyarul ezt: kecmergésnek, kinlódásnak nevezzük.

Van ám azonban ennek a vajudásnak a latinban egy szatirikus verbum régenne is: „nascetur ridiculus mus!” ime születik egy kis egér! . . .

Nálunk is így van ez most. Min-

dent akarunk, vagy legalább is sokat, de keveset markolunk.

Most ujabban az eszme-rajok nagyon beleptek, benépesítettek: két fontos tervet, melyek már két év óta mindig vajudnak!

Istenem! Istenem! . . . hányszor mondtuk már, hogy meg van, biztos s mint a kétszínű pillangó tovább repült. Csalogat, fölültet bennünket a csalfa remény, már kezünkben volt, de ma is csak eszme, terv.

Innen ered azután az, hogy szeretjük Fogarast befektetni, de vigasztaljon bennünket az a tudat, hogy még sem olyan fekete az ördög mint a milyenre festik.

Ebből azután azt a konzekvenciát vonják le maguknak egyesek, hogy vajjon ez a sötét dekoráció a dolgok előnyére, vagy rovására történ-e? Mennyiben használ vagy árt a közügynek?

Mi a magunk részéről abban a szerencsés, vagy szerencsétlen meggyőződésben leledzünk, hogy mindenesetre

előnyére van s azt tartjuk: hogy addig kell ütni a vasat míg meleg, s minden szénégetőnek a tőkén a szeme, tehát nekünk is folyton a közügyek, tervek vajudásán kell legeltetnünk a szemeinket s a hol nehéz a dolog segédkezünk kell s vizsla szemmel, figyelemmel kell kísérnünk, hogy visszaesés ne álljon elő!

Előfordul nagyon gyakran az, hogy egyes eszme, vagy terv halva születik nagy lelkesedéssel, élni vágyással lép föl mint a tiszavirág, a kérész, de csak ugyan olyan is annak a genezise: szeretkezik, él és elbukik. Efelőtt egyszerűen napirendre térünk, azt mondván, hogy még a kor nem érlelte meg, időelőtti, punctum, s az ilyet nem is háborgatjuk, hadd nyugodjék. Most olyan eszmék, tervek vannak szőnyegen, a melyeket egyáltalában az idétlenség vádja nem érhet s ezeket addig kell ütnünk, püfölnünk, míg csak életre nem kelnek, mert hogy ezek minden szó nélkül életre keljenek, hogy úgy mondjuk, egyszerre ki-

TÁRCA

Teréz.

A „Fogaras és Vidéke” számára
Irtta: Vécseiné Jankovich Luiza.
(Folytatás.)

Már hat év óta volt asszony, boldog mamája 3 vasgyuró fiúnak, mikor Kápolnay Terézt a színpadon viszontlatta.

Azon az éjjelen majd semmit sem aludt és még úgy kábult fejjel határozta el, hogy török vagy szakad, de találkoznia kell Terézzel, mert soha sem lenne nyugodt, ha meg nem tudja, hogyan jutott az ő mesebeli Hőféhérikéje ennyire?

Megírta a levélkáját, elküldte a színház igazgatójához, mert a címet nem tudta és már kora délután izgatottságtól kipirult arccal, a legaprobabb részletekre kiterjedő szeretetteljes gondoskodással rendezte el kettőjük számára a kis uzsonasztalkát, miközben szívszorongva figyelt a legkisebb neszre is.

— Igazán, aki első légyottra várja kedvesét, nem lehet izgatottabb nálam, —

konstatálja magában és még egy utolsó bíráló pillantást vet a kis fészekre, mely virágillattal telített levegőjével oly nagyon emlékeztetett a Kápolnay Teréz édes, fehér leányszobájára.

A másik pillanatban már repült az előszoba felé, mert esengetést hallott és ő, egyedül ő akarta kinyitni az ajtót és forró szeretettel magához ölelni vendégét, aki bizonyára nagyon elfáradhatott azon az úton, mely a beregi közjegyző házatól odig a küszöbzig vezetett. . . .

Későre járt már az idő és a két nő még mindig együtt volt. Teréz a számára oda helyezett kényelmes hintaszékben ült az ablak mellett, Alice ott kuporgott a lábainál egy kis selyempárnán és szőke fejeoskáját, mint egykor, régen szokta volt, a Teréz ölébe hajtotta.

A villamos virágkelyheket nem gyújtotta fel. Kimondhatatlanul jól esett mindkettőjüknek ez a félhomály, melyben lassan-lassan elmosódtak a pompás selyem bútorok szeszélyes körvonalai

Csendesen, alányomott hangon beszélgettek. Ugy folyt ajkukról a szó, mint a hal-

kan csobogó patak sejtelmes nyári éjszakán. Látod édes, ez az én történetem, — mondta Alice, könnyein át mosolyogva. — Ugy-e csodálatos?

— Egyszerű és bájos, mint valami szép mese. A szorgalmas, jó kis leányt, aki szegénységben él, megtalálja a királyfi, mindjárt megszereti és feleségül veszi. Ennyi az egész. „Hegyen völgyön lakodalom és máig is élnek, ha meg nem haltak.” . . .

— Szegény Terézem te! Olyan a hangod, mikor enyelepsz is, mintha csupa könnyel lenne átitatva.

— Gyermekekomban sokat kacagtam és vigadtam, csak igazságos, hogy most sírjak.

— Nem, nem! — fakadt ki Alice, aki éppen úgy elvult keseredve, mint hajdan, mikor látta, hogy az alattomos, gonosz betegség milyen pusztítást vitt véghez Terézko szépségében.

— Az olyan teremtetéseknek, mint te vagy, úgy kellene az élet ösvényén végighaladni, hogy még egy porszemecske se

Sirolin

a legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 K.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg a következő cégnyomással legyen ellátva: F. HOFFMANN-LA ROCHA & CO vegyészeti gyár BASEL (Svájc.)

pattanjanak, mint Minerva, sisakostul kiugrott a Zeusz fejéből — az abszurdum, kell nekik egy kis presszió, bizonyos melegágy, ami azokat életre keltse s ezt a szerepet a sajtó tölti be.

Be kell vallanunk, mióta lapunk fönnál és reuzál, azóta éljük a vajadás korszakát, azóta lepték el az eszmék, tervek a küzdőteret s harcolnak egymás ellen, hogy melyikük valósuljon meg minél előbb.

Az Olthid, fogaras—brassói vasut már megvannak.

Most megint kettőt bocsátottunk el az élet viharzó tengerére s biztosra vesszük azok győzelmét, mert már megérttek arra, hogy megvalósuljanak, hiszen életképesek!

Fussátok meg tehát pályákat minél előbb s térjete vissza diadalmasan, hogy triumfust tarthassunk a tiszteletekre. Hogy a sok közül melyik ez a két terv, amely most még vajudik, a Sturm és Drang periódust éli, nem áruljuk el, csak akkor, ha már zöldágakat szeddelhetünk az utjakra s azt mondhatjuk: alleluja! föltámadtak! . . . hozsánna! hozsánna! . . .

—ö

A szövetség.

Egy nagy arányú nemzeti közművelődési mozgalom csakis társadalmi uton és csakis úgy képzelhető el, ha a társadalmi alapon létesült különféle, de közművelődési célzatu intézmények, egyesületek, körök, társaságok a kitűzött célok kivívása végett erejüket összevetik s egy közös irányt áll-

pítanak meg, melyen haladva céljukat megközelíthetik.

Valljuk be, hogy közművelődési egyesületeink működésükben majdnem kizárólagosan a helyi szükségek alkalmoszerű, majdnem ötletszerű kielégítésével törődnek csupán anélkül, hogy rendszeresen, tervszerűen haladnának bizonyos cél felé s így tevékenységük inkább arra szorítkozik, hogy közönségüket szórakoztassák, semmint a reájok váró országos feladatokból vennék ki részüket.

Szó sincs róla, hogy ezért az egyesületek vezetőit vádoljam, hiszen nagyon jól tudom, hogy a magyar közönség az egyesületektől azonnal eredményeket vár.

Valljuk meg azt is, hogy hazánk nem egy helyéu a kulturális tényezők külön-külön című és hivatásu, bár szintén közművelődési célzatu egyesületekbe, körökbe, társaságokba tagoltatnak szét s így legtöbb esetben tulajdonoson és sok irányban véve a közönség áldozatkészségét igénybe, az anyagi eszközök elégtelensége folytán sem tudnak eredményesen működni. Vannak nevezetesen városaink, melyekben van közm. egyesület tisztán magyarosítási célzattal, továbbá külön irodalmi, zenei kör, művészeti társulat, muzeumegyesület stb. melyek azután rendszerint a közönség részvételestől panaszkodnak.

Az említettem széttagoltság, eltekintve az anyagi küzdelmektől, sok esetben azért és leginkább azért káros, mert az érhető verseny az ily széttagolt egyesületeket — rendszerint a zúgódo tagok nyomása alatt — oly kísérletekre készíti, melyeknek kulturális jó hatásához nagyon sok szó fér.

A legsürgősebb teendő tehát az volna, hogy az ily széttagolt egyesületek keressék az egyesülés módját. Vállvetve, közös erővel bizonyosan eredményesebb munkát fognak teljesíteni s emellett a széttagolt társadalmat is egyesítve, működésük iránt szélesebb rétegekben fogják az éreklődést ébren tartani. Természetes, hogy ezen megjegyzéseim

nem vonatkozhatnak oly helyekre, melyekben bár széttagoltan vannak a felsorolt egyesületek, körök stb. azok egyuttal eredményes munkálkodást is tudnak kifejezni, bár itt is azon válelményemnek kell kifejezést adnom, hogy ezek az eredmények fokozódnaak, ha az egyesületek nemcsak a belső adminisztrációban, de a nyilvánosság előtt is keresnék s fenn is tartanák a mentől sürűbb érintkezést, mert ugy anyagi, mint szellemi erőik összevetésével nagyobb szabásu kulturális akciók keresztülvitelére volnának képesek, mint külön-külön.

S ha már az egyes városok vagy megyék területén mélyebb hatásu kulturációról csak az összes tényezők vállvetett munkálkodása esetén lehet szó, mennyivel inkább kell egy országos kulturáció tervénél hazánk valamennyi közművelődési egyesületének lelkes, kitartó, fáradhatatlan és egy irányu tevékenységére gondolkunk?! Mennyivel inkább kell azt óhajtanunk, hogy a közművelődési társadalmi intézmények között az érintkezés mentül sürűbb legyen, ha azt akarjuk, hogy valamennyi egy kijelölt közös cél felé haladjon?! És mennyivel inkább szükséges, hogy az egész művelt magyar társadalom egyesíttessék, mikor azt kell látnunk, hogy erőink kicsinyes ügyekben szétmorzsolódván, mint az tanulmányom első részében kimutatni voltam bátor: fajunk sajátos faji jellegéből kezd kivetkőzni s határaink között a magyarság mind szűkebb és szűkebb vonalakra szorul vissza?! . . .

A cél tehát az volna, hogy a magyarság egész társadalmi a hazafias érzés és a nemzeti gondolat ápolása, a magyaros kultúra fejlesztése érdekében egyesüljön, az eszköz pedig a meglevő és esetleg megalakítandó közművelődési intézményeknek, mint fenálló és működő szervezeteknek szövetezése a közös cél érdekében.

*

tapadjon rájuk. Csak ugy lebegni minden fölött, ami sár és éles kavics és napsugárban fürödni mindig, mindig . . .

— Hiszen, ha tőled függött volna! De hát elszakadtunk egymástól és az én utam igazán csupa tövis és éles kavicsokon vezetett el. A sárban is mélyen kellett gázolnom.

— És ki volt, aki miatt arra az utra tévedtél? — kérdezte halkan Alice.

— Kalmár Sándor a neve.

— Nagyon szeretted?

Teréz hirtelen felállott a helyéről, mert egyszerre forró vérhullám szökött az agyára. Ugy érezte, hogy mindjárt rászakad a mennyezet, a felidézett emlékek raja oly elementaris erővel rázták meg lelkét. Csak nagy sokára válaszolt a kérdésre és akkor is a felismerhetlenségig rekedt hangon; az arca halotthalvány, szinte hamuszínű volt, gyönyörű szemei egészen fátyolozottak. Alice ezerszer megbánta már, hogy óvatlan kezekkel ahhoz a sebhez nyult, amely ugy látszik, még mindig vérzett. De Teréz most már beszélt, ha nem akarta is; mint a megáradt hegyi patak, csak ugy ontotta a sok visszafojtott keservet.

— Azt kérde, hogy szerettem-e azt az embert? Nem szerelem volt az, örület. Mikor először találkoztam vele, láng csapott az agyamra, mely kiölt, kiéget belőle minden más érzést. Egy szomorú őszi délután történt. A zongoránál ültem, mikor kopog-

tatott valaki. Véletlenül egészen magamra voltam. A társalkodónóm egy beteg barát-nőjét látogatta meg. Megadtam az engedelmet a belépésre és mikor nyílt az ajtó, oda tekintettem.

Egy teljesen ismeretlen fiatalember állott a küszöbön. Valami üggydarabért küldte fel az irodából apa, — jelentette nekem, mikor közelebb jött és bemutatta magát. Tehát nálunk volt alkalmazva. Csak rövid idő óta, mert nem láttam eddig.

Átvezettem apa dolgozószobájába, kikerestük az említett iratesomót és mikor a szalonon át újra távozni akart, megállott egy pillanatra. Ugy vettem észre, kérdezni akar valamit. Várakozásteljesen néztem rá.

— Bocsánatot kérek . . . nem akarok a világért sem tolakodónak látszani . . . de a zene az én egész világom. Az imént, mielőtt beléptem játszott nagyságod . . . szabad tudnom mi volt az? És egy leirhatatlan sovár tekintetet vetett a zongorára.

— Nehány új magyar dal, most kaptam. Csak ugy futólag próbálgattam. . . .

— Magyar dalok? És azt kottából játsza?

— Csakis ugy tudom. És ön? Ön is zongorázik?

— Zongoráztam . . . valamikor, . . . de már régen, régen nem volt módom benne.

— Kérem, ha ideje engedi, tessék! Azokat az iratokat leküldhetjük az inással is.

Csakis annak a megmagyarázhatlan varázsnak tulajdonítom, melyet az az ember megjelenése pillanatától kezdve rám gyakorolt, hogy én, akibe a gouvornantok annyira beoltották a társasági szabályokat, minden bevett szabály ellenére ilyesmire szólíthattam fel egy teljesen idegent. Valami hirtelen megbánásféle látszatott is arcomon, mert élenken szabódott, de ugy látszik a csábító alkalom mégis legyőzte benne a tartózkodást és sugárzó arccal, mintha rég nem látott kedveséhez közeledett volna, leült a zongorához.

Ami ezután következett, nem tudom neked hüen elmondani. Én, aki eleinte a legtávolabbi ablakmélyedésbe menekültem viszás érzelmeimmel, játékának hatása alatt, mint az alvajáró, kit titkos vonzerő vezet, lassan-lassan közelebb jöttem. . . Aztán odátámaszkodva a zongorához, mindent feledve magam körül hallgattam őt. Sajátságos játék volt az. Nem is játék, hanem beszéd; egy rapsodikus élettörténetet hangokban panaszolva el. Eleinte halkan, mint a feltörni akaró sóhaj, aztán mindig erősebben, mindig szilajabban játszott. Egyik csodaszép dal a másik után sirt fel az ujjai alól. És én hallgattam, hallgattam, mialatt a könnyek feltartóztatlanul csorogtak végig arcomon.

Abban az órában beteljesedett rajtam az én végzetem.

Nem tudom, volt-e szavaimnak eléggé meggyőző ereje arra, hogy e szíves olvasóval a magyar közművelődési egyesületek szövetségének szükségét és célszerűségét bebizonyítsam, ennek dacára is azt hiszem, hogy a gondolat gyakorlati értéke annyira nyilvánvaló, miszerint valóban az unalmasság és a fölösleges ismétlések vádját kellene indokoltan fölhivnom magam ellen, ha még mindig érveket keresnék a szövetség megalakításának fejtegetése mellett.

Nincs okom tagadni: ha a szövetség megalakítására e rövid tanulmány adná meg az első lépést, eltörölhetetlenül élne bennem a tudat, hogy hasznos munkát teljesítettem. S ennek a hasznos munkának a vágya indít arra, hogy vázlatosan megrajzoljam, miként vélem a gyakorlati életbe a szövetség gondolatát átültetni. S ha e rajzból egy eredeti vonás sem maradna meg — nem bánám. Én megadom a vázlatos rajzot, javítson rajta ki-ki legjobb tudása szerint. Így, ha sokan és mindannyian az ügy olyan meleg szeretetétől áthatva, mint a minő meleg érzéssel az az én lelkemben él, veszik kezökbe a szövetség gondolatát, hiszem, hogy az rövid idő múltán a megvalósulás állapotába lép.

„Embernél a becsületes igyekezet, Istennél a siker áldása!”

Balogh Bertalan.

A magyar ifjúság hivatása a XX-dik század kezdetén.*)

T. uraim! Boldog azon egyén, aki tapasztalatokat szerez és azokat életében hasznosan tudja felhasználni. De még boldogabbak azon nemzetek, amelyek a múltból merítenek és nemzeti multjuk tanulságait jövődöbeli fejlődésükben ügyesen alkalmazzák. Erről még a rómaiak is megváltak győződve, azért mondták, hogy: „Historia est magister

*) Felolvasott a Fogarasi ifjúság október 21-én megtartott összejövetelén.

— Nemsokára estély volt nálunk.

— Meghívtam a te elátkozott hercegedet is, — mondta az én jó apám, aki még soha semmi vágyamat meg nem tagadta.

„Elátkozott herceg.” Nos, ez az elnevezés illet reá. Csakugyan olyan volt ő, mint a mesebeli elvarázsolt királyfiú. Olyan a külseje, a modora. Az ember álmélkodva kérdezte, látván őt, hogyan kerülhetett ide a kopott, poros irodába, az íróasztal mellé, hogy nap, nap után görbülő háttal rójja a számokat egymás alá.

Rövid leszek. Különben úgy is kitalálta már, hogy mi következik? Az ösztönöd megsugta. Kalmár Sándor az az ember volt, aki képes magával ragadni azt, aki őt megszerette, az eleven kárhozatba. . .

Ott hagytam érte mindent: az édes apámat, akinek én voltam anyám halála után egyetlen öröme, ott a jólétet, mely éltető elemem volt idáig, eldobtam magamtól eddigi világot, hogy kövessem azt a bűnös szempárt, melynek ígérete ellen nem volt menekülésem.

— És . . . és . . . hol van ő most?

(Folytatása következik.)

vitae”, azaz, hogy a: „Történelem az élet tanítója!”

A magyar nemzet, a melyet az Istenség a Kárpátoktól övezett Duna-tájon helyezett el, számtalanszor volt kényszerítve nemzeti multjából meríteni, okulni!

A XX-dik század hajnalán pedig nemzeti multjából leendő okulását még csak egy percre sem szabad szem elől eltévesztenie. Mert a nemzetek közötti nemzeti létkérdése most e század kezdetén a legaktuálisabb. A legaktuálisabb, mert a népek létét ezidőszerint legalább is egy emberöltőn át elsősorban gazdasági állapotuk — nem többé a puszta és a kard fogják eldönteni. Ezt mindnyájunknak meg kell most értenünk, ha azt akarjuk, hogy a nemzeti lét jövőjét, annak fejlődését biztosítsuk. Ezen igazságot meg kell értenie a nemzeti test összes tényezőinek — következőleg a nemzet ifjúságának is. Még pedig ennek elsősorban! Mondom ezt azért, mert a mostani generáció jóformán a múlté. Míg a jövő, a nemzeti fejlődés jövője az ifjúság, tehát az önök kezébe leendő letéve. Ime láthatják, hogy milyen szempontból kell az ifjúságnak leendő élethivatását felfognia.

Természetes dolog, hogy ha azt akarja az ifjúság, hogy eme legszentebb kötelességének hiven megfeleljen, sok minden modern passzióról le kell mondanania!

Mert valljuk be őszintén, hogy az ifjúság jelenlegi nevelése — tisztelet a kevés kivételnek — igen fényes, a szülők anyagi erejét a legtöbb esetben fölülmulja. És ebben rejlik a XX-dik század kezdetén a magyar nemzetet érintő egyik legnagyobb veszedelem!

Éppen ezért meg kell jegyeznünk, hogy a nagy igényeket ébresztő nevelés semmi szín alatt sem áll kellő arányban az ifju leendő gyakorlati állásával. És ezt a ferdén nevelt ifju csak akkor veszi észre, amikor a gyakorlati életbe lép. Boldogok azok, akik ezen csalódásoknak nem esnek áldozatul, hanem türe, küzdve és sokszor nélkülözve előre törnek és szerényül bár — de biztos jövőt biztosítanak maguknak és a nemzet edzett, hasznos tagjaivá válnak.

Ellenben örökké boldogtalanok azon ifjak, akik amidőn a gyakorlati életbe lépve érzik a nagy csalódásokat és nem lévén erejük azokat leküzdeni, élvezetekbe keresnek menedéket és nemsokára testileg, szellemileg elcsüggedve, elveszítik életük energiáját, végleg megbuknak. És ebben rejlik T. uraim a nagy nemzeti veszteség, amely soha de soha többé nem pótolható, mert az utóbbiak rendszeren az alkohol rabjaivá

válnak és örökre veszve vannak a nemzetre nézve.

Tudom, hogy Önök is nem egyszer olvasták a napilapokból, hogy a nemzet ferdén nevelt ifjai elvesztvén a szülők sokszor milliókat érő vagyonát, Amerika felé vitorláztak.

Higgyék el, hogy én magam nem a tékozló ifjakat itélem el elsősorban, hanem elitélem azok ferde irányu nevelését, a melybe a szülők, a nemzet millióival azokat részesítették.

A fenti eseteket csak azért hoztam elő, hogy lássuk be, hogy nemcsak a saját énünk — de egyszersmind a bennünket nevelő haza és nemzet iránti kötelességből kifolyólag egy pillanatra sem szabad szem elől eltévesztenünk, hogy magyar hazánk és nemzetünk ifjúsága elé nagy és magasztos feladatokat állított fel — és ha ifjúságunk megérti a XX-dik század intó szavát, amely sok kisebb nemzet sorsa fölött fog dönteni — méltó lesz nemzetéhez, méltó lesz önmagához — de méltó lesz az emberiséghez is.

Éljen magyar hazánk, éljen annak nemes ideálokat követő ifjúsága!!

G. D.

A Romániába való kivándorlás.

Minden ipar, gyár avagy vállalat létesítésénél első és főkérdés a munkaerő kérdése. A nagyvárosok sűrű népessége mindig kedvező és alkalmas befolyással bír a vállalatok létesítésére, de nálunk, ahol nagyobb városok és nagy lakóságu községek nincsenek, gyár ipar nem keletkezhet, mert a tőke az olesó és minden időben rendelkezésre álló munkaerőt nem látta biztosítottnak.

Az el nem vitatható kivándorlás ellenben azt igazolja, hogy vidékünk rendelkezik oly mobil munkaerővel, amely úgy a gyáriparánál, mint bármi más vállalatnál könnyen lenne felhasználható és így itthon tartható.

A brassói keresk. és iparkamara 1897. évi jelentésében olvashatjuk, hogy hét év alatt 31.076. egyén hagyta el az országot a román határon és pedig végleg. A munkakeresés céljából kimenők száma évenként átlag 30.000 és ha figyelembe vesszük még azok számát is akik a vidékünket elhagyva az ország különböző vidékein keresnek és kapnak foglalkozást, legkevesebb 40-50 ezer emberre tehető Erdély fölös munkaerejének lélekszáma, kik kénytelenek kivándorolni. De foglalkozzunk magával a kivándorlással s annak hatásával a közzgazdasági viszonyokra. A kivándorlókat főként három csoportba oszthatjuk. Az egyik, az ugynevezett erdei és mezei munkás. Ezek többnyire előzetes szerződéssel szereznek munkát. A kivándorlásnak csak annyiban káros csoportja, hogy egy része ezeknek is elvesz az idegenben. De amelyik visszatér, az legalább pénzzel tér vissza. Az ilyen kivándorlók többnyire a határmenti falukból kerülnek és mivel ezeknél több a haszon, mint a kár, nem is kell visszatartani őket.

A második csoport már városi lakókból, mégpedig iparosokból áll. Ezek szerencsét próbálnak, ami azonban vajmi ritkán

üt ki jól. Hogyan, mint boldogulnak ott, erre nézve szomorú felvilágosítással szolgálunk az e tárgy kiadványok, statisztikák.

A harmadik csoport a valódi kívándorlók csoportja, akik azzal a határozott feltevessel mennek ki, hogy hazát cserélnek. A midőn azt állítjuk, hogy szegényebb iparosaink közül nagyon sokan megpróbálták már ezt, — nem tuzottunk.

A kívándorlás nemzetgazdasági szempontból nem előnyös, de azért sokszor szükséges, ha ellensúlyozza a bevándorlást. A munka megosztás természeti törvénye szerint is a fölösleges özőnlük oda, ahol hiány van. Elvégre a népvándorlások az ősidőkben is megvoltak, csak hogy akkor a pusztító hadjáratok, míg most a gyarak fokozódó veresége idézi elő.

De nálunk mindenesetre szomorú az, hogy munkásban ilyen fölösleg van, mert ez az ipar és a vagyoni állapot gyengeségére vall. És így is van. Hol van vajjon messze vidékünkön csak egyetlenegy ipari vállalat, középpont, ahol mindig munkát talál a munkásnép? Ilyen bizony nincs és míg a mostani helyzetben nem segítünk, hiába aggódunk a kívándorlás ijesztő jelenségei felett, nem segíthetünk a bajon. Hanem ha úgy teszünk mint a jó orvos, aki nem az okozatot, hanem magát az okot kutatja és gyógyítja: ha munkát adunk szegény népünk kezébe, akkor lassanként megszűnik a kívándorlás és nem emészti szegény hazánkat.

H. G.

H I R E K.

Szunnyadó szabályrendeletek.

Szorgalmas alispánunk mióta fényes állását elfoglalta, azóta sok szabályrendeletet bocsátott ki; így: a vigécekre, marhacsempészetre, marhajárásra, husdrágulásra, bérkocsisokra, piaci uzsorára, a kofák visszaéléseire stb. vonatkozólag, amelyekről eddig — tudtunkkal — egy szó sem volt.

Elismeréssel tartozunk ügybuzgó alispánunknak ezekért az üdvös szabályrendeletekért, de tudja isten ezeknek a hatását — fájdalom — még mind ez ideig nem igen látjuk.

Igazán nem tudjuk, hogy mi van ezekkel! Ad akta félre vannak-e téve, a lomtárban hevernek, vagy olyan halvaszületett ideák lennének, hogy ezeket keresztülvinni, megvalósítani lehetetlen? Megfoghatatlan dolog ez előttünk.

A vigécek csak úgy járnak mint azelőtt; a marhák úgy bent a Ferenc József-téren, mint a sétatéren egyformán ijesztgetik, túlkölik, megszalasztják a járókelőket; a husdrágulás áll rendületlenül mint Sion hegye s a mészárosok újabb atakra, stájerolásra készülnek, fenik a bárdjukat előre; a bérkocsikon nincs kitéve a tarifa, nyuzzák az idegeneket; a piacon is folyton rémitget s szorongat jobbról is balról is az uzsora; a kofák csak seftelnek tovább az eladókka, ha nem a község szélén, hát bent a községben.

Egyszóval panaszainkra, sebeinkre nem nyujt balzsamot gileádi?! Minden abban a „standban“, helyzetben van, mint fölszólalásunk előtt.

Más községek, városok tudtak segíteni a maguk baján, úgy, hogy a jeremiádok régen el is némultak már, csak még mi jajgatunk itt e siralomvölgyben a határszáron, az isten háta megett. Hát nincs segítség a szabályrendeletekben?!

Az lehetetlen! . . .

Kérjük azoknak a minélelőbbi szigorú végrehajtását, mert mit fogunk csinálni akkor, ha a szibériai hideg megverdes bennünket kiméretlen kancsukájával; ha már most is, mikor mindent betakarítottak ősszel ilyen drágaság van?

Mi következik még ezután?!

Nyomorgás, koldusbot! . . .

Támasszuk föl, léptessük életbe az alispáni szabályrendeleteket míg nem késő!

—ő.

— **Főigazgatói látogatás.** Elischer József, kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató Erzsébetvárosról f. hó 29-én, vasárnap este a hatórás vonattal Fogarasra érkezett, hogy f. hó 30-án, hétfőn reggel megkezdje szokásos évi látogatását a helybeli m. kir. áll. főgimnáziumban, mely ez évben már teljesen ki van egészítve, vagyis: nyolc osztályból áll. A kiváló pedagógus főigazgató 30., 31-én reggel 8—12-ig, d. u. 2—4-ig hűségesen hospitált a tanárok óráin. November hó 1-én — mivel ünnep miatt az előadások szüneteltek — a fáradságot s szünetet nem ismerő főigazgató egész nap átvizsgálta az igazgatói irodát, kasszát, szertárakat, irásdolgozatokat, rajzokat. Hospitálásait f. hó 2-án és 3-án tovább folytatta. Ezuttal említjük meg, hogy október hó 31-én fogadta az összes hitoktatókat audiencián. Tanulságos, böles belátásán alapuló észrevételeit a f. hó 3-án tartott főigazgatói konferencián közölte a tanártestülettel, amikor is a példászerű rend és mintászerű vezetés fölött, mely Szentimrei István kir. igazgató kiváló érdeme, — legnagyobb megelégedésének adván kifejezést, öt napig tartó inspicirung után f. hó 3-án, pénteken délután a fél 5 órás vonattal körünkbe eltávozott. A tevékeny főigazgató fáradságot nem ismerő alakján korántsem vehető észre a zizifuzsi munkában eltöltött negyven év, melyből mint tanár 17 évet s 23 évet mint főigazgató a pedagógia rögs, tövises mezején élt át. Elmondhatjuk jogosan és méltán róla, hogy bérc ő, amelynek büszke ormát a hó pajzánul vonta be, de keble még dallal, virággal s arany-sugárral, jókedéllyel van tele, ami mindenesetre életeliksír. S szorjon bár élete

szeszélye merelygő fejére zord havat, nevetve dob virágot vissza s szive csak ifju marad.

— **Katonai előléptetések.** Katonáink körében két olyan kiváló férfiut ért utól a ranglétra, akik arra már régóta minden tekintetben reá szolgáltak s a kitüntetés, respektive a jól megérdemelt előléptetést határozottan és méltán megérdemlik. A honvédség köréből: Patzák Kálmán alezredes lett november hó 1-ével ezredessé, a cs. és kir. közshadseregben pedig Lang Vilmos első oszt. százados lépett elő őrnaggyá. Mind a két férfiut társadalmunknak közkedvelt alakja, akik humánus bánásmóddal, szelid modorokkal, puritán jellemükkel tudták közkedvelté tenni magukat a társadalmi életben épen úgy, mint a hadseregben. S az előléptetésnek amint egyrészt örülünk, másrészt sajnálat is fogja el lelkünket, mert ezzel az emelkedéssel fájdalom: az utóbbinál áthelyezés is történik s így társadalmunk e kiváló férfiut elfogja veszíteni. Régóta itt élt, lakott közöttünk, s így az elválás annál nehezebb lesz, de ha már csakugyan el kell mennie, hát kívánjuk neki, hogy az új állomáshelyen minden tekintetben jól érezze magát, minket pedig ne feledjen el, valamint mi is a legmelegebben örizzük meg őt emlékünken, ki a katonai tudományokat két kiváló szakmunkával gazdagította, amelyeket a katonai szaklapok az egész monarchiában nagy elismeréssel fogadtak s ezek mind Thierfeld Dávid könyvnyomdájában láttak napvilágot. Isten vele!

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter, Dániel Rezső fogarasi lakost a brassói m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség fogarasi kirendeltségéhez díjtalan számgyakornokká kinevezte.

— **Eljegyzés.** Jiga Mátyás, a „Fur-nika“ takarékpénztár köztiszteletben álló érdemes igazgatója, társadalmunk közkedvelt alakja, eljegyezte: Ciurcu Helén sz. Floria kisasszonyt Brassóból. Midőn ezt a hirt regisztráljuk, egyuttal őszinte szívből gratulálunk a jegyespárnak.

— **Pályázat.** A brassói kir. törvényszék a sárkányi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál megüresedett telekkönyvvezetői állásra pályázatot hirdet. Pályázati kérvények 2 hét alatt adandók be.

— **Reformáció emlékünnap.** Az ifjuság részére e hó 31-én, a reformáció 388-ik évfordulójának napján az ev. ref. templomban szép emlékünnapély tartott, melyen nemcsak az összes iskolák református növendékei, de felnőtt hallgatóság is szép számmal jelent meg. Az ünnepet Balla Károly imája, majd éneklés után Páncél Károly megnyitó beszéde kezdte meg, mely után a gimn. énekkar énekeket, Zombory és Boér főgimn. tanulók alkalmi szavakat, Gergely, főgimn. tanuló felolvasást tartott Balla Károly bezáró beszéde után az egész közönség rázendítette a himnuszt, melynek áhitatos eléneklése után a szép ünnepelet véget ért.

— **Halottak napja.** November 1-e, a komor, hideg ősz utója a halottak emlékeztetének van szentelve. A temető díszesen kivilágítva ragyog a sötét estén, mintegy az emlékezés apró mécseiként világitva a lent porladozó kedves halottaknak. Nálunk is tömegesen zárandokolt a nép e napon a temetőbe, megemlékezvén halottairól, kiknek a szegény napszámos asszony egyetlen

gyetyácskája talán még kedvesebb, mint az egymással versengő gazdagok diszes lampionjai. Ha sehhol a világon nincs igaz egyenlőség, a temetőben bizonyára feltalálhatjuk. Csöndes őszi borongás, hideg tél előhírnöke, ime megérkeztél, légy hát üdvözölve! . .

— **A Fogarasi Ifjusági Egyesület** három évi fenállás után f. évi október 7-iki gyűlésén megtartotta az alapszabályaiban előirt tisztújítását a következő 3 évre. Igazgatóvá az egyesület tagjai a volt igazgatót: Gábor Dánielt egyhangulag kiáltották ki. A többi állásokat következőleg töltötték be: elnökké Szentgyörgyi Józsefet, alelnökké: Herschdörfer Izidor, jegyzővé: Sali Andor, pénztárossá: Hirschorn Salamon, ellenőrzővé: Sorbán Béla, könyvtárossá: Stán Miklós és választmányi tagokká: Balogh Gyula, Jancsó Sándor, Schvarc Ármin és Sztán György tagok lettek megválasztva. Az október 14-iki gyűlésen az egyesület igazgatója a sajátjából pályadíjat hirdetett 2 pályamunkára, tetszés szerinti tárgy feldolgozására. Határidő 1906. I/14. Az október 21-iki összejevetel alkalmával a kiküldött bizottság megvizsgálta az egyesület pénztári naplóját, azokat teljes rendben találván és lezárván. Hirschhorn Ábrahám volt pénztárosnak megadja a felmentést és pontos, ügybuzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönet mondatott neki s a könyvek az új pénztárosnak adattak át. Ugyancsak az ezen ülésben kezdi meg Gábor Dániel igazgató a felolvasások sorát, ezuttal „A magyar ifjuság hivatása a XX. század kezdetén“ c. tételtől értekezett. Majd Boér László egyesületi tag tartott sikerült szavallatot. Utána Jancsó Sándor választmányi tag szavallta el igen sikeresen „Rákóczy keserve“ c. költeményt, akit a jelenlevők lelkesen megéljenztek. Amint látható az egyesület tagjai készségesen és örömmel áldoznak az önképzésnek. Az október 28-iki összejevetel alkalmával Herschdörfer Izidor egyes. alelnök tartott „A hibás gondolkodás mint a boldogulás legfőbb akadálya“ címén nagyon sikerült felolvasást, amelyért a gyűlés neki jegyzőkönyvi köszönetet fejezett ki. Sztán Miklós pedig sikeres szavallatot tartott. S végül igazgató indítványára az egyesület tagjai az egyesület volt alapító tagja, boldogult Kaposváry Mór alispán siremlékére 15 korona 90 fillért adakozott.

— **Meghívó.** A fogarasi székely társaság kezdeményezésére alakult 73 tagból álló bizottság: a fogarasi honvédelmi k. javára 1905. november hó 11-én a Lauritschszálló termében műsoros táncestélyt rendez. Belépődíj: Személyjegy 2 korona, családjegy 5 kor., számozott karzati ülőhely 2 kor. Kezdeté este 8 órakor. Az estély mősora: 1. Fogaras szerepe az 1848/9. szabadságharcban. Felolvassa Vodrácska Vencel főgimn. tanár. 2. Héjas Pálné éneke. 3. Monológ előadás Dr. Kovács Bélánétól. 4. Zongorajáték 2 zongorán 8 kézre, előadja: Cinege Margit, Jakab Margit, Fülöp Aranka és Krausz Ida.

— **Ős kori leletek.** Az Olthid építésénél hébe-korban találunk valamit, ami az őskorra emlékezteti az embereket. Így találtak már megszenesedett fát a föld belsejében s most pedig egy vadlónak egyik alkapóját fogakkal együtt, ami több ezer évre vall. Különbösen erre az érdekes leletre még valamikor visszatérünk s szaktollból eredő cikkben fogjuk bővebben ismertetni azok érdekességét.

— **Angol ezredes a havasokban.** Mult

számunkban megirtuk már, hogy Colonel T. G. Crawley angol ezredes, — Dr. Serbán, Széll és a perzsányi Herzumok társaságában, — megmászta a havasokat zergéért, medvéért, vaddisznóért; de bizony a fenti vadak közül egyet sem sikerült elejteniök, (valószínűleg nem is láttak) hanem ezek helyett egy őzet lőttek. Tehát az angol ezredes nem igen dicsekedhetik hazájában magyarországi zergével, medvével. A vadászok eredménye — mint láthatjuk — nagyon csekély zsákmány volt.

— **Új megyebizottsági tag.** Nagy Lázár ny. kir. járásbíró Ó-Sinkán megválasztották megyebizottsági tagnak.

— **Piszkos udvarok.** Általános a panasza, hogy Fogaras főterén, bent a község kellőközepében az udvarok tisztátalanok, büzősek, egyszóval ninosenek rendben tartva s pláne emeletes házak udvaraiban a hányféle a lakó, annyiféle fajtájú a kiöntés s ilyen helyeken nem lévén meg a ventilláció a levegő összeszorul s kellemetlen szagot terjeszt, s valóban a csodák csodája, hogy az ilyen bacilus magazinokban még valami kolera, vagy pestis föl nem ütötte pusztító fejét. Igazán nagyon helyesen tenné a hatóság, ha egy szép napon rekognocirozná az udvarokat, kiszállana minden egyes ház udvarára s ahol piszkot, szemetet, trágyadombot találna, azoknak a lakóit irgalmatlanul megbüntetné. Ha az ember a főutcán jár, csak úgy tódul az udvarokból kifelé a mindenféle büzős léből eredő penetráns, kellemetlen szag, ami a járó kelőket maliciózan infesztálja. Rendet kérünk, mert különben baj lesz!

— **Gyűjtés.** Az ujkorházi az őszi nagygyűlés előtt már terjedelmesen irtunk s azt is jeleztük többek között, hogy az 171 ezer korona fog kerülni a megyénél levő jelenlegi tervrajz szerint, melyet Jendrassik Árpád készített el. Hetvenegy ezer korona hiányzik még a meglevő összegből s most halljuk, hogy azt az alispán gyűjtés útján véli összegyűjteni. Hetvenegy ezer korona és Fogaras, ezek olyan messze állanak egymástól éppen, mint Makó Jeruzsálemtől. Ha ettől a gyűjtéstől várják a segítséget, akkor nyugodtan ellehetünk arra készülve, hogy a korház épen itéletnapra fog fölépülni.

— **Halestély.** Sore a György, a „Páris-szálló“ élelmes, ügyes vendéglőse gondoskodik arról, hogy a ködös novemberi „nem szeretem“ napokban a közönség ne unatkozzék, hanem jól érezze magát. Így Sore a f. hó 5-én, vasárnap este nagy hangversenyt rendez, melyen Rus János kitűnő zenekara fog közreműködni s pompás halestéllyel lesz egybekötve. Erre a hangversenyes halestélyre ezuton is föl hívjuk a n. é. közönség becses figyelmét.

— **A villamosvilágításról.** A villamos telep építése nap-nap mellett örvendetesen halad előre a maga útján, úgy hogy ilyen körülmények között Fogaras nagyközség sáros utcai nemsokára villamos fényárban fognak uszni. A hölgy világ köréből föl is hangzott egy-két akkord arra vonatkozólag, hogy ez az intenzív világítás nyáron az esti korzózást egy kissé megfogja zavarni annyiban, a mennyiben a hölgyek „neglizsében“ nem igen korzózhatnak a sétatéren s a szerelmes párok „légyottjait“ is a fény zsenirozni fogja. Ugy-e bár jó volna a sétatéri lámpákat olyan formán berendezni — ha lehetne — hogy ha a: „szükség kívánja“ a lámpákat az ember el is olthatná, vagy az

intenzív fényt egy kissé gyéríthetné? de hát ez nem lehetséges!

— **Végzetes tévedés.** Egyik közeli községünkben a bírónak igen sok ellensége volt, akik még életét is veszélyeztették, úgy, hogy alkonyat után már nem is mert ki-menni a házból, vagy ha okvetlenül kikellett mennie, hatalmas füttykös kíséretében indult utnak. Egy este későre maradt és sitetve tartott hazafelé, midőn lappangó alakot lát a falmellett, Hogy megelőzhesse, gyorsan föbe suhintja és a véresen összeeső ember kiáltására figyelmesen odanévezve ismerte fel saját bátyját, ki elébe jött, hogy ne járjon egyedül. A végzetes tévedés áldozata súlyosan megsérült.

— **Csodaszülött.** Dimitra Marin nevű szebenmegyei asszony egy torzszülött gyermeket hozott a világra. A csodaszülött halva született, 50 cm. hosszú és 10 cm. vastag füle volt.

— **Oh az a féltékenység.** Egy csinos, fiatal asszonykát feltűnő módon kíséretgett az utcán egy fiatal ember. Az asszonyka egy darabig tűrte, de végre elpanaszolta férjének az utcai szeladon üldözését. A férj boszútól lihegve rejtőzik el az utcasarkon és a felesége után ballagó fiatal urat, diszes jeizők kíséretében areul üti. Mekkora azonban csodálkozása, midőn kiderül, hogy a felkért gavallér egészen idegen és ártatlan ember, kit balsorsa véletlenül vezérelt épen akkor arra, míg az igazi aszfaltbetyár történetesen épen akkor érezte meg a fokhagyma illatot és elpárolgott. Az ártatlan fiatal ur természetesen nem elégedett meg a tévedés beismerésével és most vagy kard, vagy bíróság dönt ez ügyben.

— **Az Olthid három lábánál** a betonozással készen vannak; most már következik a hidlábaknak kövekből való fölépítése s így a vállalkozó: Neumann Izsák a hid alsó építkezésével készen lesz, azután jönnek majd a hid felső munkálatai. Ilyen örvendetes haladás mellett végre-valahára majd csak megérjük, hogy az új vashidon fogunk járni, ami Fogaras pangó iparát, kereskedelmét fölfogja lendíteni, mert az Olton tuli elpártolt falvak, községek újra csak visszatérnek hozzánk.

— **November.** Az évnök, a halottak gyászos ünnepével kezdődő eme hónapja, mely olyan sajtáságos végvonaglást jelent a természet halódásában, eltekintve attól, hogy az őszutó nevet viseli, napjai a legrövidebbek. November hó 1-én 6 óra 44 perckor kél a nap és 4 óra 42 perckor lenyugszik, a hó utolsó napjain pedig 7 óra 21 perckor kél és már 4 óra 11 perckor nyugszik. Novemberben a holdjárás a következő: első negyed 4-én 2 óra 39 p. d. e. Holdtölte 12-én 6 óra 11 p. d. e. Utolsó negyed 20-án 2 óra 40 p. d. u. Ujhold 26-án 5 óra 47 p. d. u. A november hóra várható időjárás a következő: 4-én szép, csöndes idő, nagyobb hideg nélkül, 4—12 ig derült, kellemes idő, deres éjjelekkkel, 12—20-ig szeles és esős, 20—26-ig borús az esőbe hó is vegyül s a hó utolsó napjaiban szeles, hideg, de tiszta időjárás várható. Ezeket jósolja a meteor, majd meglátjuk, hogy igaza lesz-e?

— **A lövöldöző hadfiak.** Két hadfi a napokban bement Borsai Rezső vármegyei irodaigazgató kertjébe s ott fober fegyverrel a fákról a verebeket kezdték lelövöldözni, sőt a repülő verebek után még az udvarára is bementek, s öt tekintetbe se véve folytat-

ták kedvtelésüket tovább, úgy, hogy csakis a házigazda felszólalása után hagyták el a hadflak a gazda portáját. Ebből háromféle konzekvenciát lehet levonni, először is más portájába bemenni minden szó nélkül tilos; másodsor a városban semmiféle fegyverrel lövöldözni nem szabad; harmadszor pedig kár pusztítani a verebeket, hiszen azokra tavasszal, mikor a cserebogarak, férgek, hernyók elszaporodnak óriási nagy szükség van, mert azok a rovarokat pusztítják. Ha valaki célba akar lövöldözni, hát ott a lövőtér, vagy az erdő, mert itt bent a városban még emberéletben is eshet áldozat.

— **A vásárosok ellen.** Többször szellőztettük már azt lapunk hasábjain, hogy a faluról bejövő szekeresek elállják az átjáróutakat s különösen a sétatér Vadkert felőli részén uralkodik úgy pénteki hetipiac alkalmával a legnagyobb rendetlenség, mert az átjárókat berakják deszkákkal, épen oda telepsznek le az ökrök, lovak s alaposan berondítják az utat. Mi lenne az, ha egy rendőr ilyenkor végig vizsgálná az átjárókat s nem engedné az ott való letelepedést. Így van ez a főutcákon is. Ha a mellékutakból jön ki a kocsí épen ott áll meg a gyalogjárók előtt s a járó-kelők kénytelenek kikerülni — sárban menve — a kocsikat. Erre vonatkozólag szigorú intézkedést kérünk, hogy egy rendőr pusztán csakis ezeket vizsgálná keresztül s mondja meg a vásárosoknak, hogy oda telepedni tilos, mert az atyafi reggel 7—8 órakor s ott rostokol délig s az atya istennek sem enged utat a gyalogosoknak.

— **Csalás a járlatlevelekkel.** A járlatlevelekkel üzött ismert, megszokott csalást nagyban üzték Módos János és Nagy István utazgató vásárosok. Sorra járták a városokat és mindenütt sikerült egy csomó hiszékeny embert becsapniok azzal, hogy hitelbe vettek jószágot és annak ellenében, hogy a járlatleveleket nem vették át, az árral adósok maradtak. A vett jószágot azután eladták járlat nélkül, de természetesen soha ki nem fizették a vételért. Azonban egyszer mégis megjárták, mert egy gazda gyanakodott, rájuk lesett és megcsipte őket midőn lovát elakarták adni. A vizsgálat során hat ilyen csalás jött napfényre ellenük, de valószínűleg még sokkal több is kifog derülni.

— **Lómészárszék.** A fővárosi példán indulva, egyremásra állítják föl vidéken is a lómészárszékkeket. Legutóbb Nagybecskerekben állítottak föl ilyen mészárszékkeket és az minden tekintetben bevált.

— **Utmesteri kurzus.** December 1-én tíz vidéki városban nyílik meg az utmesteri kurzus. A kurzus két éves és minden évben csak az egyik évfolyam van nyitva. 1906-ban a második évi, melyre elsősorban alkalmazásban levő állami utmestereket, törvényhatósági városi utbiztosokat, az áll. építészet-hez beosztott hivatali tiszteket vesznek fel. A felvétel és iskoláztatás díjmentes, ellátásukról a hallgatók maguk gondoskodnak.

— **Harmadosztályú kocsik a gyorsvonaton.** Az O. M. K. E., melynek a magyar kereskedők érdekében kifejtett eredményes tevékenységéről párszor megemlékeztünk volt lapunk hasábjain, most ismét fölterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben kéri, hogy az államvasutak gyorsvonatain mielőbb léptesse életbe a III-ik osztályú kocsik forgalmát. Ez az üdvös kérelem bizonyára meghallgatást fog találni a minisztériumban s így kilátásunk van, hogy mint a külföldön — úgy nálunk is, kellő

olcsósággal lehetséges majd a gyorsvonaton is utazni.

— **Végeladás engedély nélkül.** A belügyminiszter a következő érdekes határozatot hozta, mely szerint az, aki iparhatósági engedély nélkül áruit végeladás, árverés, vagy tömeges és gyors eladásra ingerlő más módon eladja, a kihágás elkövetésén és ennek büntetésén kívül az eladásból befolyt összeg tizedrészét megfizetni köteles.

— **Fegyhasra ítélt pap.** A kolozsvári ítélt tábla Deák Mihály, botfalusi gör. kath. lelkészt váltóhamisításért két és fél évi fegyházra ítélte.

△ **A nagyérdemű közönség b. tudomására hozom, hogy 14 éven át, igen előkelő fogorvosi műteremben szerzett gazdag tapasztalataim után, szülővárosomba visszatérve, a Sterzing-utca 6. sz. a. Román-féle házban egy állandó fogtechnikai műtermet nyitottam. Készíteni fogok úgy egyes fogakat, mint egész fogsorokat, arany, vulkanit és kaucsukban; javítok roncsolt szájpadlásokat stb. stb., mindent a legújabb módszerek szerint és legjobb kivitelben. Műtermem nyitva van d. e. 8—1-ig és d. u. 2—7-ig. Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok kiváló tisztelettel Fleischmann Hermann, fogtechnikus.**

△ **Arcsőr a nőknél ép oly csunya, mint kellemetlen.** Ezen segitendő, legalkalmasabb a mindenütt elismert Schmidek-féle Szőrvesztő-re hivatkozni, mely nemcsak azért kedvelt a nőknél, mert eltávolítja az arcszőrt alaposan, hanem azért is, mert megadja az arcnak az üdeséget, finomságot és simaságot, a mellett vegyileg megvizsgálva és hatóságilag az arcbőrre ártalmatlannak találtatott. Ára 7 korona. Kapható Schmidek l., Budapest, VII., Nyár-u. 18. Erre vonatkozólag figyelmeztetjük a mai lapban megjelent hirdetésünkre.

Nyilttér.

E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Iroda-áthelyezés!

Ezennel van szerencsém üzletfeleimet és ismerőseimet értesíteni, miszerint — közel 30 év óta —

V., Fürdő-utca 4. szám alatt létezett hirdetési irodámat a ház lebontása folytán **f é november hó 1-én**

Budapest, V., Mérleg-utca 12. sz. alá helyeztem át. — Kitünő tisztelettel

Eckstein (Elek) Bernát hirdetési irodája

Budapest, V., Merleg-utca 12. sz.
1-2 Telefon 36—24.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

P. K. Fogaras. Pedagógiai irányu cikkekkel nem akarjuk megtölteni lapunkat. Küldje be valami szaklapba.

S. A. Helyben. Még mindig gyöngö poémákat fabrikál.

„Nem a való hát: annak égi mássa
Lesz, amitől függ az ének varázsa.

Ez önmagánál szebb, dicsőbb természet,
Egyszóval: a költészet!..

Vers, de igaz. Arany mondás, nem hiába, hogy a szerzője is Arany. Kövesse ezt!

P. V. Sárkány. Ajtóstul ront be a költészet szent birodalmába, mint valami szurtos kéményseprő inas.

W. I. Fogaras. Igen költő, a költészet összes arnyoldalaival együtt!

N. L. Lókó. A beküldött tárca jelen alakjában nem közölhető. A papír sokat megtűr, de mire való a kályha, vagy a papirkosár? Oda került.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DAVID.

Nines többé iszákosság

a Zoa por használata után, amiről ezer meg ezer köszönlevél önként beérkezett.

A Zoa-por kávé-, ital-, étel- vagy szeszes italban adható anélkül, hogy erről az ivó tudomással birjon. Teljesen ártalmatlan.

A Zoa-por többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert előidézi azt a csodahatást, hogy az iszákosnak a szeszes italokat ellenszenessé teszi.

A Zoa oly csendes és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér, vagy leánygyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okosta javulását.

Zoa a családok ezreit békítette ki, sok ezer férfit a szégyen és becselenségtől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Nem kevés fiatal embert a jó utra és szerencsésjéhez segített és sok ember életét számos évvel meghosszabbította.

Egy adag ára teljes kurához 10 kor.

Szétküldés titoktartás mellett portó- és vámmentesen történik utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett. Szállítja

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, VIII., Bezeréci-utca 3. sz.

Sömör-betegek,

olyanok is, kik sehol sem találtak gyógyulást, kérjenek árjegyzéket és hiteles elismerő leveleket Osztrák-Magyarországról ingyen.

C. W. Rolle, gyógyszerész Alton-Bahrenfeld, Beethovenstr. 12.

1-12

Fogarasi m. kir. áll. ménesb. igazgatósága.

Szám. 1767—905.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok állatállományában kivágások és elhullások után 1906., 1907. és 1908. év folyamán származó állati nyersbőrök eladásának biztosítása véget a nevezett ménesbirtok igazgatóságánál Fogarason f. évi november hó 14-én d. e. 11 órakor ajánlati versenytárgyalás rendeztetik.

Ajánlatot tenni szándékozók 1 koronás bélyeggel és 5% bánatpénzrel ellátott ajánlataikat, melyben világosan ki- teendő, hogy ajánlattevő a ménesbirtok által 1767. szám alatt közzétett részletes feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — a fent jelzett határidőn belül közvetlenül a ménesbirtok igazgatóságánál nyujtsák be.

A részletes feltételek kívánatra készséggel megküldetnek, illetve bármikor betekintheők a hivatalos órák alatt a ménesbirtok igazgatóságánál.

Fogaras, 1905. október hó.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

Fogarasi m. kir. áll. ménesb. igazgatósága.
Szám: 1766—905.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtokon az összes kéményseprési munkálatok az 1906. évi január 1-től 1908. évi december 31-ig terjedő időszakra új vállalatba bocsáttatnak.

E végből a ménesbirtok igazgatósága f. évi november hó 14-én d. e. 10 órakor Fogarason, az igazgatósági irodahelyiségben zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalást rendez.

A vonatkozó — 1 koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel ellátott ajánla-

tok — melyekben világosan kiteendő, hogy ajánlattevő a ménesbirtok által 1766—905. szám alatt közzétett részletes feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti — a fenti határidőn belül okvetlen benyújtandók a ménesbirtok igazgatóságához, mivel a későbbben érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A részletes feltételek kívánatra megküldetnek, illetve bármikor betekintheők a hivatalos órák alatt a ménesbirtok igazgatóságánál.

Fogaras, 1905. október hóban.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

2—3

Fogarasi m. kir. állami ménesbirtok igazgatósága.

Szám: 1775—905.

Hirdetmény

malmok, koresmaépület és vásárvámjog bérbeadásáról.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok tulajdonát képező

a) fogarasi alsó, sárkányi, bethleni, ujsinkai, felsőkománai, alsócsai, felsővisti, alsókománai, felső- és alsóvenicei vízi lisztelő malmok,

b) alsócsai koresmaépület,

c) alsószombatfalvi vásárvámszedési jog

1906. évi január hó 1-től kezdődő 6 év folyamára új bérlet alá bocsáttatik.

Az új bérlet biztosítása céljából nevezett ménesbirtok igazgatósága f. évi november hó 16-án d. e. 11 órakor Fogarason, az igazgatósági irodahelyiségben zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalást rendez.

Bérelni szándékozók 1 koronás bélyeggel ellátott borítékba zárt ajánlatukat, — melyekben világosan kiteendő, hogy ajánlattevő a ménesbirtok által közzétett részletes feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti — a versenytárgyalás fentjelzett határidejéig annál is inkább nyujtsák be a ménesbirtok igazgatóságához, mivel későbbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A részletes feltételek bármikor megtekinthetők a hivatalos órák alatt a m. kir. gazdasági főigazgató urnál (Budapest, földmívelésügyi Ministerium) vagy a fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál.

Fogaras, 1905. október hó.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

3—3

A XVII. sorsjáték

I-ső oszt. sorsjegyei már megjelentek s eredeti áron már beszerezhetők THIERFELD DÁVID könyvkereskedésében,

FOGARASON.

$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
12.—	6.—	3.—	1.50

Veszek vaggonszámra diót, borokafenyőmagot, tábla-almát és must-almát.

Ajánlatok — tényleg szállítóképes eladók részéről — alanti címre kéretnek:

K. B. Brassó, Kórház-utca 30. sz. I. em.

Gazdáknak ingyen.

Hasznos tanácsadó a házi állataink hizlalására és táplálásához, valamint ezek betegségeiről és ettől való megóvhatásokról című minden gazdának nélkülözhetetlen tanulságos könyvet mindenkinek aki e lapra hivatkozik, ingyen és bérmentve küldöm. Olvasó köröknek, valamint gazdasági egyesületeknek kívánatra több példányt is küldök.

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, VIII., Bezerédi-ntca 3. sz.

Régi ajtók és kirakatok eladók.

Bővebbet Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

Elektro-Vitalizör,

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

R. B. 86967. sz. Gyógyit és felüdit jótállás mellett köszvény, reuma, asthma, (nehéz lélegzés) álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migren, tehetetlenség, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 86967. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérelni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A kis készülék 4 K, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

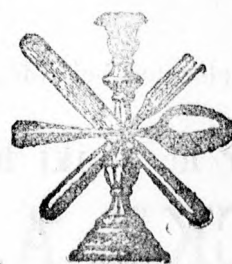
A nagy készülék 6 K, idült betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

AUFFENBERG JOZSEF

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. sz.

Egy háztartási mérleg ingyen!

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tülhalmozott raktáramból világhírű kiválóságukért általánosan kedvelt mexikói ezüst áruimat és pedig 6 drb. mexikói ezüst asztali kést, 6 darab mexikói ezüst evő villát, 6 drb. mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb. mexikói ezüst kávéskanalat, 6 drb. kiváló dessert kést, 6 drb. kiváló dessert villát, 1 drb. mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 drb. mexikói ezüst tejmerítő, 2 drb. elegáns szalon asztali gyertyatartót, a 46 drb. összesen csak 6 frt. 50 krajeár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 és félkiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért 24 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. sz.

4071 F. sz.
Valódi ezüst remontoir
női óra, 3 erős fedéllel
szép kivitelben **12 K.**
49-52

Erős Gyula

NAGYSZEBEN, Disznódi-utca 3. szám.

Mindennemű órák, ékszerek, arany- és ezüstáruszerek, ezüst-
evőeszközök, asztalfeltétek, templomi kellékek.

Erdély legnagyobb raktára.

Látszerészi cikkek nagyraktára.

Szétküldés csakis utánvét mellett.

Mindenféle vésések legutányosabban számíttatnak.

Ócska arany és ezüst tárgyakat, drágaköveket, keleti gyön-
gyöket a legmagasabb napi árban beváltom, vagy cserébe
fizetéképen elfogadom.

Kérjen nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

Legfinomabb befőttes pergament-papir kapható

Thierfeld Dávid könyvkereskedésében, Fogarason.

(1 iv 6 fillér.)

(Egy iv 6 fillér.)

Fizetési nehézségeket

kereskedők, gyárosok, hivatalnokok
és iparosoknál bármely helyen szak-
ember insolvenca jelentés nélkül, jogi
tanácsos közreműködésével rendez.
A szükséges fedett egyezkedési hite-
leket megszerzi. Csődök egyezkedése
is elvállaltatik.

BLEIER FRIED és TÁRSA

budapesti bejegyzett cég

BUDAPEST, Erzsébet-körut 23. szám.

5 koronaért

küldök egy posta-csomag 4 és fél kiló (kb.
50 drb.) kevéssé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jaz-
min és gyöngyvirágból szépen összeválogatva
a pénz előzetes beküldése esetén v. utánvéttel.

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. sz.

Oriási szerencse Gaedickenél!

Utólérhetetlen gyűjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon ugyszólván nincsen város,
hol Gaedicke egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizet-
tem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat **602.000** koronát a 62551 számra,
háromszor a nagy főnyereményt **400.000** koronát a 11119 számra,
400.000 „ „ 28916 „
400.000 „ „ 33464 „

háromszor a 100.000 koronát, továbbá a 70.000, négyszer 60.000 és igen sok 30.000, 25.000, 20.000, 15.000
és 10.000 koronás nyereményeket.

A legközelebbi XVII-ik sorsjátéknál, mely újból
55.000 nyeremény és 110.000 sorsjegyből áll, 14 millió 459.000 korona sorsoltatik ki.

Főnyeremény esetleg 1 millió korona.

Továbbá 1 nagy jutalom á 600.000, 1 nyeremény á 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á
70.000, 2 á 60.000, 50.000, 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000, 8 á 15.000, 36 á 10.000, 67 á 5000 stb., stb.

Az eredeti sorsjegyek tervszerinti ára:

Egy nyolcad

1.50

Egy negyed

3.-

Egy fél

6.-

Egy egész sorsjegy

12.- korona,

melynek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvéttel küldetnek szét. Hivatalos játéktervek, valamint postai befi-
zetési lapok ingyen és bérmentve.

A november hó 23-iki húzáshoz kérem mielőbbi becses rendelését hozzám juttatni.

GAEDICKE A. bankház Budapest, Kossuth-Lajos-utca II. sz.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.